

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петинка Радева Галчева

ШУ „Епископ Константин Преславски”

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност ‘доцент’

на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по химия)

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 40 от 14.05.2021 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра „Обща и неорганична химия с методика на обучението по химия“ към Химически факултет, като кандидати участват Антоанета Атанасова Ангелачева и Йорданка Петрова Стефанова от ХФ на Пловдивски университет.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата Йорданка Стефанова

Със заповед № Р33-3163 от 13.07.2021г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...(Методика на обучението по химия), обявен за нуждите на катедра „Обща и неорганична химия с методика на обучението по химия“ към Факултета по химия.

За участие в обявения конкурс са подали документи следните кандидати:

гл. ас. д-р Антоанета Атанасова Ангелачева – ПУ „Паисий Хилендарски” и гл. ас. д-р Йорданка Петрова Стефанова

Представеният от Йорданка Стефанова комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва всички необходими документи.

Кандидатът Йорданка Стефанова е приложила общо 22 научни труда, от които 2 монографии, 6 статии в реферирани и индексирани издания, 14 статии в нереперирани научни издания.

Гл. ас. д-р Йорданка Стефанова е възпитаник на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”, където получава магистърска степен с професионална квалификация *Учител по химия и физика*. Професионалната си кариера започва през 1987 г. като учител по химия в ОУ „Кирил и Методий”, гр. Първомай, където работи до 1989 г. От 1989 г. до момента е последователно асистент, ст. асистент и главен асистент в Химически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”. През 2008 г. придобива ОНС „доктор” по научна специалност Методика на обучението по химия.

Представените факти от професионалната автобиография на д-р Стефанова са в пълно съответствие със ЗРАСРБ и изискванията на чл. 65 от Правилника за развитието на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски”.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Според приложената авторска справка по допълнителните показатели по чл. 57а (2) от ППЗРАСРБ и чл. 69 (2) от Правилника за развитието на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски” преподавателската дейност на д-р Стефанова отговаря на установените критерии и включва: провеждане на лекции и упражнения по учебни дисциплини, отговарящи на тематиката на конкурса; участие в разработване на учебни програми и лекционни курсове за студенти от ОКС Бакалавър и ОКС Магистър; самостоятелно и в съавторство разработване на учебни пособия за обучение на студенти и ученици; участие като учител на педагогически специалисти по програма на МОМН; ръководител на докторант отчислен с право на защита.

В конкурса за доцент д-р Й. Стефанова участва с 22 научни публикации (извън списъка на публикациите към дисертацията), от които две монографии и 20 статии. Шест от статиите са в научни списания, които са включени в световната система за реферирание, индексирание и оценяване. В монографиите и 5 от статиите кандидатът е самостоятелен автор. 8 от публикациите са на английски език.

По количествен критерий и вид научната продукция на д-р Стефанова отговаря на профила на конкурса и удовлетворява минималните национални и факултетни изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент”. Общият брой точки е 497.

Книгата *„Обяснението в обучението по химия”* е на база защитения дисертационен труд на д-р Стефанова. В теоретичния преглед са разгледани философско-методологичните и дидактическите аспекти на обяснението и обяснението в контекста на идеите на конструктивизма. Предложени са примерни задачи и методически варианти за организиране на самостоятелно конструиране на обяснения от учениците. В анотацията към книгата д-р Стефанова заявява, че те са експериментирани в реална среда и са доказали своята ефективност, но в монографията и публикациите към направлението липсва педагогически експеримент, който доказва това твърдение.

В монографията *„Съвременни образователни технологии в обучението по химия и опазване на околната среда”* е представено виждането на автора за възможните приложения на личностноориентирани образователни технологии в обучението по ХООС. Теоретичните основи на изследването почиват на проучване на 72 литературни и 5 интернет-източника. Описани са методични решения за реализиране на обучение в сътрудничество и проектно обучение.

Д-р Стефанова определя като най-подходящи за обучението по ХООС три „технологии” - обучение в сътрудничество, обърната класна стая и проектно обучение.

Бих искала да обърна внимание върху използвания понятиен апарат. В научната литература, включително цитираната от кандидата, няма единно становище относно дефинирането на избраните от кандидата технологии като такива. Тъй като в монографията д-р Стефанова не изразява свое мнение за съдържанието на понятието образователна технология, имам следния въпрос: –Всички ли представени в монографията примери - обучение в сътрудничество, обърната класна стая и проектно обучение са образователни технологии или могат да се разглеждат като методи, форми, модели и защо?

Основната група статии представят търсенията на автора по посока възможностите за формиране на научна грамотност у учениците (№ 1,2,6, 11,12,14,16). Анализирани са държавните документи, свързани с проблема, проучено е мнението на учители и студенти, и отношението на ученици. Предложени са примери на задачи за установяване на научната грамотност на обучаваните. Разработен е методичен модел за прилагане на изследователски подход в обучението по химия и опазване на околната среда, с цел развитие на научната грамотност на учениците.

В светлината на конструктивистките идеи и практики в публикации № 4, 13,15,18 са представени разработени и проверени в практиката методични модели за описание и обяснение на факти и явления и решаване на познавателни проблеми.

Основните акценти в другите публикации са свързани с: извеждане на операционални модели за обяснение в обучението по ХООС (№ 3,10); анализ на резултати от проучвания с учители, студенти и ученици (№ 5,8,9); използване на нанотехнологии в хранително-вкусовата промишленост (№20).

Й. Стефанова е участвала в един национален и три университетски проекта, в 2 научни конференции в чужбина и 7 в България.

Забелязани са цитирания на 6 публикации на д-р Стефанова в съавторство от които 2 в реферирани и индексирани издания и 11 в нереферирани списания с научно рецензиране. Положителен е фактът, че 11 цитирания са от чужди автори, което показва разпознаваемост на научната продукция на кандидата.

В авторската справка научните приноси са групирани тематично в 4 научни области. Без да омаловажавам авторското виждане на д-р Стефанова, смятам, че групирането би могло да се прецизира, за да открие най-значимите собствени приноси на кандидата. Като анализирам характера на публикациите, включени в направление №3 *Формиране и развитие на ключови компетентности* (три на брой), само публикация №5 частично отговаря на формулираната проблемна област. Публикации № 8 и № 9 представят резултати от анкетни проучвания относно значими умения за живот на студенти от различни специалности и степента на проявление на някои социално значими способности на учениците, но не предлагат методически решения за формиране и развитие на ключови компетентности. Освен това по формални критерии

публикация № 8 има обем и характер на научно съобщение. В тази връзка може да се съподчинят "...ключови компетентности" и "...научна грамотност", доколкото научната грамотност е компонент на ключовите компетентности. Като се добавят начините (подходи, методи и средства) за формиране и развитие на ключови компетентности, се откроява една проблемна област с по-голям брой разработки, която ще отговаря на така формулираното направление.

При прегледа на приносите буди недоумение фактът, че при наличие на две монографии нито една от тях не е отнесена към някое от посочените направления.

Критични бележки препоръки

1. Препоръчително е при подготовката на документация, независимо от какво естество, материалите да се проверяват за технически и граматически грешки, а самата документация да се групира и структурира по-добре.

2. Д-р Стефанова разполага с достатъчно преподавателски опит и добра теоретична подготовка, което е предпоставка да насочи вниманието си към повишаване на публикационната активност и публикуване в научни издания у нас и в чужбина, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

3. Предвид интереса на кандидата към съвременните образователни технологии, бих препоръчала д-р Стефанова да насочи вниманието си и към възможностите на по-съвременни технологии, които навлизат в обучението - дигитални технологии, виртуална реалност, добавена реалност, геймификация и др.

Направените бележки не намаляват общата оценка на научните трудове на гл. ас. д-р Йорданка Стефанова, а целят да се подпомогне нейната по-нататъшна работа.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Постигнатите от *д-р Стефанова* резултати в учебната и научно-изследователската дейност, съответстват на специфичните изисквания на Факултета по химия, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултет по химия за избор на Йорданка Петрова Стефанова на академичната длъжност 'доцент' в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 1.3. Педагогика а обучението по...(Методика на обучението по химия)

05.09.2021 г.

гр. Шумен

Изготвил становището:

(доц. д-р Петинка Галчева)